

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ЗБІРНИК
НАУКОВИХ ПРАЦЬ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ

Одеса 2023

Наукове видання

Збірник наукових праць молодих учених, аспірантів та студентів

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеського національного технологічного університету,
протокол № 14 від 20.06.2023 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова
Технічний редактор Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова: Іванченкова Л.В., д.е.н., професор

Заступник голови Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії:

Агунова Л.В., к.т.н., доцент
Артеменко С.В., д.т.н., професор
Басюркіна Н.Й., д.е.н., професор
Бурдо О.Г., д.т.н., професор
Бордун Т.В., к.т.н., доцент
Верхівкер Я.Г., д.т.н., професор
Гапонюк О.І., д.т.н., професор
Гаркович О.Л., к.б.н., доцент
Добрянська Н.А., д.е.н., професор
Жигунов Д.О., д.т.н., професор
Філіпенко О.І., к.філ.н., доцент
Згадова Н.С., к.е.н., доцент
Капрельянц Л.В., д.т.н., професор
Капустян А.І., д.т.н., доцент
Коваленко О.О., д.т.н., професор
Косой Б.В., д.т.н., професор
Котлик С.В., к.т.н., доцент
Козак К.Б., д.е.н., професор
Лагодієнко В.В., д.е.н., професор
Лебеденко Т.Є., д.т.н., професор
Ломовцев П.Б., к.т.н., доцент

Макаринська А.В., д.т.н., професор
Ніколюк О.В., д.е.н., професор
Немченко В.В., д.е.н., професор
Осадчук П.І., д.т.н., доцент
Павлов О.І., д.е.н., професор
Солоницька І.В., к.т.н., доцент
Седікова І.О., д.е.н., професор
Сергєєва О.Є., д.ф-м.н., професор
Семенюк Ю.В., д.т.н., професор
Симоненко Ю.М., д.т.н., професор
Скрипніченко Д.М., к.т.н., доцент
Соловей А.О., к.т.н., доцент
Струк Б.І., к.п.н., доцент
Тіплов О.С., д.т.н., професор
Тележенко Л.М., д.т.н., професор
Ткаченко О.Б., д.т.н., професор
Ткачук Г.О., д.е.н., професор
Фесенко О.О., к.т.н., доцент
Хобін В.А., д.т.н., професор
Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор

Одеський національний технологічний університет

Збірник наукових праць молодих учених, аспірантів та студентів.
Міністерство освіти і науки України. – Одеса: 2023. – 395 с.

— відсутність на робочому місці.

Однак нагадаємо – створюйте такі умови на роботі, аби до штрафних санкцій вам доводилось вдаватись якомога рідше.

Нефінансова мотивація: дива, що трапляються на кожному кроці.

Найтиповішими способами стимулювати нематеріальна є:

Створення в колективі гідних умов для спілкування. Корпоративна культура, заходи, події створюють відчуття причетності до колективу та покращують умови спілкування людей.

Впровадження комфортних умов праці. Мова йде і про індивідуальне зручне робоче місце, і про гідний графік, і про вільний режим роботи, де це виправдано.

Моральна мотивація – привіт з нашого минулого. Визнання особистих досягнень, вдячність за виконання планів, відмітки про особливі успіхи можна робити не тільки грошима. Кожному приємно отримати визнання своїх досягнень – не нехтуйте цим важливим пунктом.

Ефективна організація системи мотивації та стимулювання працівників є важливим чинником прогресивного розвитку підприємств. Дієва система мотивації та стимулювання працівників під час їхньої трудової діяльності на підприємстві та поза ним повинна враховувати суспільні реалії. На сучасному етапі розвитку економіки, якому притаманні прискорення світової економічної динаміки, часті зміни пріоритетів працівників, поширення самомотивації та трансформація ментальності, в суспільстві треба приділити більше уваги до умов праці людини. Рациональне забезпечення мотивування працівників підприємств в змозі підвищити ефективність діяльності підприємства.

Науковий керівник – PhD, доцент Заболотна О.С.

Література

1. Гоулман Д. Емоційний інтелект / Гоулман Д.; пер. з англ. С.-Л. Гумецької. Харків. – 2019. – 512 с.
2. Дубовий А. Розробка програми мотивації і стимулювання працівників промислових підприємств / А. Дубовий // Матеріали науково-практичної конференції студентів та молодих учених «Міжнародний бізнес і туризм в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку». – Тернопіль-Збараж:ТНЕУ, 12-13 травня 2016. – С. 51-52.
3. Костюк О.Д. Сучасні інструменти мотивації персоналу / О.Д. Костюк // Вісник. Серія: Економічні науки. – Х., 2013. – С. 168–172.
4. Лалу Ф. Компанії майбутнього / Лалу Ф.; пер. з англ. Р. Ключко. Харків, 2017. – 544 с.

КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВНУТРІШНІХ ЗАГРОЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Чебан П.О.

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

В умовах євроконвергенції України економічна безпека банків залишається національною та міжнародною проблемою, оскільки процеси фінансової інтеграції носять глобальний характер і мають наднаціональні аспекти прояву. Безпека банківського сектора на національному рівні проявляється в забезпеченні стабільності національної валюти,

грошово-кредитного, валютного й фондового ринків. На рівні окремих установ безпека діяльності – це не лише фінансова стійкість і надійність, але й здатність до оцінювання ризиків і загроз, забезпечення стратегічних пріоритетів і сталого розвитку. За таких умов систематизація загроз і небезпек є важливим аспектом при розробці механізмів ідентифікації рівнів економічної безпеки банківської системи загалом і конкретних установ зокрема.

Істотне підвищення рівня капіталізації комерційних банків шляхом залучення додаткового акціонерного капіталу, як і піднесення рівня капіталізації їхнього прибутку, протягом багатьох років на практиці не здійснювались. Ця обставина відчутно вплинула на всю фінансово-економічну систему. І тому проблема суттєвої модернізації діючої банківської системи або створення нової з урахуванням усіх чинників фінансової безпеки є пріоритетною, оскільки від її вирішення залежить національна безпека України.

На мій погляд, безпеку банківської діяльності в цілому та її окремих складових слід розглядати в двох аспектах. По-перше, з точки зору фінансових наслідків її діяльності для країни в цілому та окремих клієнтів. По-друге, з точки зору недопущення та відвернення явних і потенційних загроз усієї банківської системи країни, НБУ та вітчизняним комерційним банкам.

Що до найбільших загроз економічній безпеці банківських установ і страхових компаній доцільно віднести такі: загальний економічний спад, нестійкість і непередбачуваність валютних курсів, дефіцит ліквідності, втрату ділової репутації, втрату клієнтів та їх довіри до установ і компаній, вилучення фінансових активів зі збереження і управління, зниження попиту на фінансові послуги, низький рівень регулятивного і резервного капіталів, падіння доходів населення та його нездатність виконувати свої фінансові зобов'язання, скорочення кредитних та інших видів фінансових операцій, неефективність фінансового менеджменту, шахрайство, політичну нестабільність, воєнні дії в державі, недоліки в організації державного регулювання і нагляду [9, с. 10].

С. І. Мельник загрози економічній безпеці банків класифікує за такими ознаками: за походженням; за ймовірністю виникнення; стосовно видів діяльності банку; стосовно осіб, причетних до їх реалізації; за заподіяним збитком; за природою виникнення; за причинами появи; за ступенем тяжкості наслідків. Такий підхід вважається достатньо обґрунтованим з позицій предметності сфери банківського бізнесу [6, с. 78–79].

Банк постійно перебуває під певною загрозою. Основні зовнішні і внутрішні загрози фінансовій безпеці комерційних банків можна класифікувати наступним чином: Проводяться дослідження фінансової стабільності банківських установ, аналізуються різні аспекти вдосконалення фінансового менеджменту, існує значна кількість робіт, що досліджують питання ліквідності й банківських ризиків, але все це лише окремі частини єдиної картини. У той же час не вистачає досліджень, що дозволяють сформулювати цілісне бачення інструментарію забезпечення фінансової безпеки банку. До внутрішніх інструментів належать: 1) фінансове планування; 2) фінансовий аналіз; 3) фінансове управління; 4) фінансовий контроль.

Водночас з'явилися й інші загрози, які донині не були притаманними для учасників банківського сектора. Так, воєнні дії на сході країни призвели до того, що Постановою від 6 серпня 2014 року Національний банк України наказав банкам України призупинити здійснення всіх видів фінансових операцій у населених пунктах, які не контролюються українською владою. Це означало втрату частини регіональної банківської мережі, клієнтів та фінансових ресурсів від здійснення операційної діяльності на анексованих й окупованих територіях. Тому новітнім критерієм, який необхідно враховувати при групуванні небезпек і загроз економічній безпеці банків, слід вважати ступінь впливу на безпеку банківської діяльності, який може бути значний, допустимий або мінімальний. Загалом загрози безпеці банків можна поділити на дві великі групи – внутрішні й зовнішні.

До внутрішніх загроз банківської діяльності відносять: 1. Некваліфіковане управління, помилки в стратегічному плануванні і прогнозуванні банківської діяльності, аналізі власного капіталу і прибутку, визначенні джерел капітального зростання при прийнятті тактичних рішень.

2. Недостатність ліквідних активів як результат недотримання економічних нормативів центробанку.

3. Відсутність достатньої кваліфікації співробітників банку, недостатній кадровий потенціал для вирішення першочергових завдань забезпечення безпеки банківської діяльності.

4. Неповернення кредитних ресурсів у банк і недоотримання прибутку внаслідок високоризикованої кредитної політики.

5. Слабке маркетингове опрацювання ринку банківських послуг і, як наслідок, недостатня диверсифікація операцій, що пропонуються банком, відсутність дієвої банківської реклами.

6. Наявність каналів витоку банківської інформації і помилки в організації схоронності фінансових і матеріальних цінностей банк.

На сьогодні не існує усталених підходів до систематизації небезпек і загроз економічній безпеці банків. Тому для отримання повної інформації про рівень економічної безпеки банків необхідне застосування сукупності методів, оскільки окремо жоден із них не надає повної інформації для прийняття управлінських рішень і планування відповідних заходів. Ефективність механізму забезпечення економічної безпеки банків прямо пропорційно залежна від ступеня врахування ризиків, загроз і небезпек. В основі забезпечення економічної безпеки банків лежить їх фінансова стабільність, яка є результатом дії системи управлінських, організаційних, технічних та інформаційних заходів, спрямованих на забезпечення їх стійкого функціонування, захист прав та інтересів, підвищення ліквідності активів, збереженість фінансових і матеріальних цінностей. Найбільш негативним впливом реалізації будь-якої загрози є ліквідація банку, причиною якої може бути сукупний вплив факторів мега-, макро-, мезо- та мікрорівнів, тому в процесі оцінювання рівня економічної безпеки банків необхідно комплексно враховувати їх взаємовплив і взаємообумовленість.

Отже, проблема виміру банківської безпеки набуває великої значущості і актуальності. Від адекватної оцінки наявного рівня банківської безпеки багато в чому залежить повнота, своєчасність і результативність управлінських заходів із ліквідації, попередження і за- побігання наявним і потенційним загрозам банківській системі, а від так – і вітчизняним господарському комплексу і соціальній сфері.

Науковий керівник – к.е.н., доцент Неустроєв Ю.Г.

Література

1. Мельник О.О. Система загроз економічної безпеки підприємства. [Електронний ресурс] / О.О. Мельник // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». – 2011. – № 25. – С. 97–103.

2. Журибіда Н.Р. Систематизація небезпек і загроз економічній безпеці банків. Львівський торговельно-економічний університет // Бізнес-інформ. – 2018. – № 7. – С. 234–238.

3. Дмитров С.О. Управління фінансовою безпекою комерційного банку. Фінансовий простір. – 2012. – № 2 (6). – С. 11–15.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	
Андропова К.С.	213
ІНКЛЮЗИВНА ЕКОНОМІКА: КЛЮЧ ДО УСПІХУ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ	
Мініна В.О.	214
ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
Кушнір Н.І.	217
КОГНІТИВНІ ПРАКТИКИ ТА НЕЯВНЕ ЗНАННЯ В КОНТЕКСТІ ПОВЕДІНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ	
Спаський І.Д.	218
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ПЕРСОНАЛУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Зварич О.І.	222
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОРЯДКУ ПРИЙОМУ І ЗВІЛЬНЕННЯ РОБІТНИКІВ ТА СЛУЖБОВЦІВ	
Кісієліс-Швидка Ю.	225
ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА	
Токарева А.С.	228
ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УКРАЇНІ	
Блінкова К.Є.	229
РОЛЬ ОБ'ЄКТИВНО НАБУТИХ КОНФЛІКТІВ ЯК МОТИВАЦІЙНИЙ ЗАХІД В ДІЯЛЬНОСТІ МЕНЕДЖЕРІВ ОРГАНІЗАЦІЇ	
Бугор Н.М.	231
СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ	
Денєва Д.А.	233
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ	
Денєва Д.А.	235
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПРОДОВОЛЬЧОЇ ПРОБЛЕМИ ТА КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН	
Колева А.М.	237
ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА РЕГІОНУ В ІЄРАРХІЇ СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	
Клентак М.В.	240
ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА СУБ'ЄКТІВ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
Клентак М.В.	242
ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДІВ СТИМУЛЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	
Скакун І.С.	243
КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВНУТРІШНІХ ЗАГРОЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
Чебан П.О.	245
ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ МОЛОЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ	
Ровінська А.О.	248
РОЗВИТОК ТА ЗНАЧЕННЯ ТЕОРІЇ «ДОВГИХ ХВИЛЬ»	
Тертічна А.В.	249
	390